

Danskernes adfærd og holdninger til corona-epidemien

Resultater fra HOPE-projektet
Professor Michael Bang Petersen
Professor Andreas Roepstorff

23/4/2021

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

HOPE

1 HOPE-projektet giver en løbende monitorering af corona-epidemien set med befolkningens øjne

1.1 Baggrund for undersøgelsen

Grundkernen i at håndtere en epidemi er, at befolkningen skal ændre adfærd på centrale områder i deres professionelle og private liv, og de skal gøre det hurtigt. Det er de raskes adfærd i dag, der skaber næste uges smitteudvikling. Er alle grupper i samfundet tilstrækkeligt opmærksomme, føler de sig tilstrækkeligt klædt på, og følger de rent faktisk myndighedernes råd? Disse spørgsmål er afgørende for at stoppe epidemien. I et demokrati kræver det troværdigt politisk lederskab at sikre befolkningens adfærd ændringer. Vi måler derfor også løbende befolkningens bekymringer og deres opbakning til den førte politik. Det er en klassisk samfundsfaglig problemstilling at beskrive og forudsige adfærd ændringer. Vores undersøgelser følger udviklinger i danskernes reaktioner på corona-epidemien på baggrund af vores erfaringer med samfundsvidenskabelig forskning og metode. Det kvantitative datagrundlag for rapporten er indsamlet af Epinion¹. Derudover indeholder rapporten data fra en etnografisk dataindsamling, som bidrager til at nuancere forståelsen af de kvantitative data. Dataindsamlingerne udføres som del af HOPE-projektet (www.hope-project.dk), der er finansieret med 27 millioner kroner af Carlsbergfondet.²

Michael Bang Petersen
Professor, PhD
Department of Political Science
Aarhus University, Denmark

Andreas Roepstorff
Professor, PhD
Interacting Minds Centre
Aarhus University, Denmark

¹Epinion indsamler månedligt data i Danmark, Sverige, Storbritannien, USA, Tyskland, Frankrig, Italien og Ungarn. Der indsamles besvarelser fra omkring 500 repræsentative borgere per land per runde. Denne undersøgelse sætter fokus på holdninger og følelser i forhold til pandemien som en total Krise, herunder tillid til myndigheder, bekymringer omkring krisens konsekvenser og mentalt velbefindende.

²Statistisk analyse af surveydata: Marie Fly Lindholt. Indsamling og analyse af kvalitative interviews: Catrine Sundorf Kristensen og Julie Ziska. De kvalitative data er fra fokusgrubeinterviews med 5 unge i alderen 18-30 år (N=5). Grundet det begrænsede antal deltagere er den kvalitative data ikke repræsentativ. Analyser af data fra Twitter: Maris Sala.

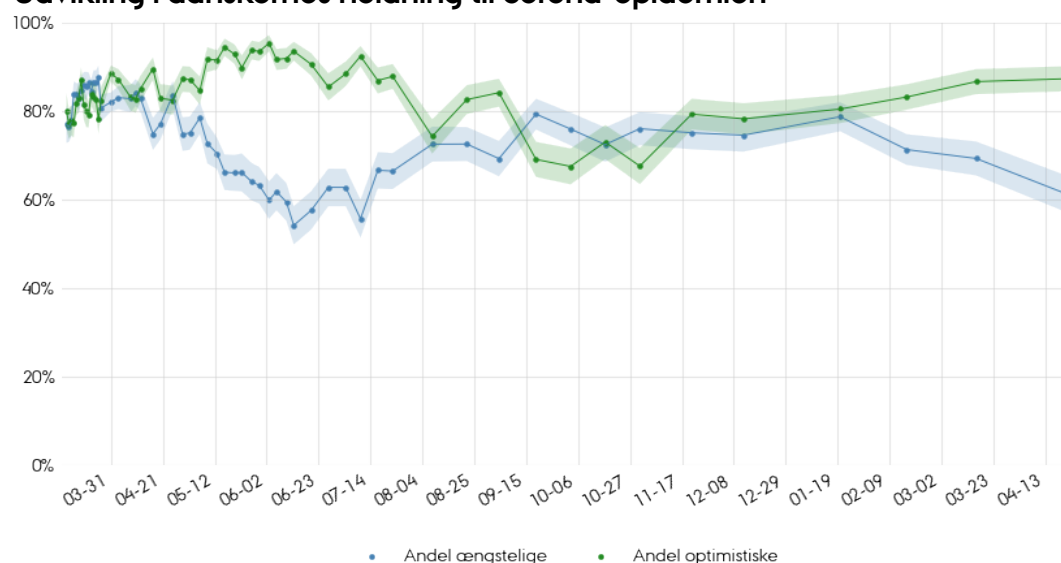
2 Høj vaccinetilslutning, men stigende bekymringer for ens frihed.

2.1 Hovedresultater fra undersøgelsen - 23. april 2021

- Rapporten indeholder data til og med d. 21. april. Den seneste dataindsamling er således foretaget efter beslutningen om at udelade AstraZeneca af det danske vaccineprogram, og op til genåbningen d. 21. april, hvor blandt andet restauranter, barer og museer kunne åbne igen. Rapporten giver et indblik i, hvordan befolkningen oplever den nuværende situation, hvor samfundet åbnes yderligere op, ligesom der på det seneste særligt har været debat om testkrav, coronapas, automatiske nedlukninger samt regler for genåbningen.
- Siden seneste måling er befolkningens bekymringer omkring demokratiske rettigheder, retten til privatliv samt oplevelsen af at regeringens reaktion har været for vidtgående steget, og er nu på samme niveau som under minksagen i november 2020. Danmark er dermed nu blandt de lande i undersøgelsen, hvor flest mener, at regeringens reaktion har været for vidtgående. På trods af dette er Danmark imidlertid fortsat blandt de lande, hvor færrest udtrykker bekymringer for deres demokratiske rettigheder og retten til privatliv. Det kan synes paradoksalt, at denne stigning sker samtidig med genåbningen, som burde give en oplevelse af mere frihed. Det er derfor relevant, at tolke stigningen i demokratiske bekymringer som udtryk for, at befolkningen i stigende grad oplever et strategiskifte i håndteringen af epidemien. I den nuværende fase er kommunikation og mobilisering af frivillig adfærd således i mindre grad et primært fokus. I stedet sker epidemihåndteringen i stigende grad ved hjælp af mere klassiske statslige reguleringsværktøjer i form af krav til både borgere og kommuner. Denne udvikling afspejles også i et markant fald i andelen, der mener, at det er berettiget at fordømme dem, der ikke holder afstand. Dette kan indikere et fald i oplevelsen af smitteforebyggelse som et fælles moralsk projekt.
- Danskernes vaccinationsvillighed er fortsat på et højt niveau, og er således ikke påvirket af den midlertidige pause af AstraZeneca og beslutningen om at udelade AstraZeneca-vaccinen af det danske vaccineprogram. Desuden er tilliden til både sundhedsmyndighederne og videnskabsfolk steget siden seneste måling, hvilket kan være et resultat af transparent kommunikation fra sundhedsmyndighedernes side under pausen i brugen af AstraZeneca. Dette understøttes af forskning fra HOPE-projektet som viser, at transparent kommunikation om vacciner øger tilliden til sundhedsmyndighederne, også når der åbent erkendes negative forhold ved vaccinerne (<https://psyarxiv.com/vx84n>).
- Et fokus i den offentlige debat har været, at smittespredningen har været ulige fordelt geografisk, så der særligt har været højere smitte i socialt udsatte områder. Rapporten viser ligeledes, at borgere med lav uddannelse i mindre grad ved, hvordan de skal forholde sig til virus; i mindre grad oplever tests som vigtige; og i mindre grad vil tage imod en vaccine. Der er således en social ulighed i viden og adfærd under pandemien, som bør være et væsentligt opmærksomhedspunkt efterhånden, som samfundet åbnes mere op.
- Borgernes trivsel har været hårdt ramt under pandemien, og der observeres fortsat høje niveauer af ensomhed og stress, særligt blandt unge. Niveauer af ensomhed og stress blandt unge er således også højere end under nedlukningen i foråret 2020, og de unge er også den gruppe, som i størst udstrækning oplever, at de ikke kan blive ved at overholde restriktionerne meget længere. Den kvalitative dataindsamling indikerer desuden, at den forestående genåbning ikke i sig selv løser dette, idet der også kan være udfordringer med at skulle være social igen og bryde med den etablerede restriktive hverdag. I forbindelse med genåbningen bør et fokus således også være på at hjælpe hinanden tilbage til de mere normale rammer.

3 Bekymringen har været faldende siden januar og er nu på det laveste niveau siden juli 2020. Optimismen har været stabil den seneste måned.

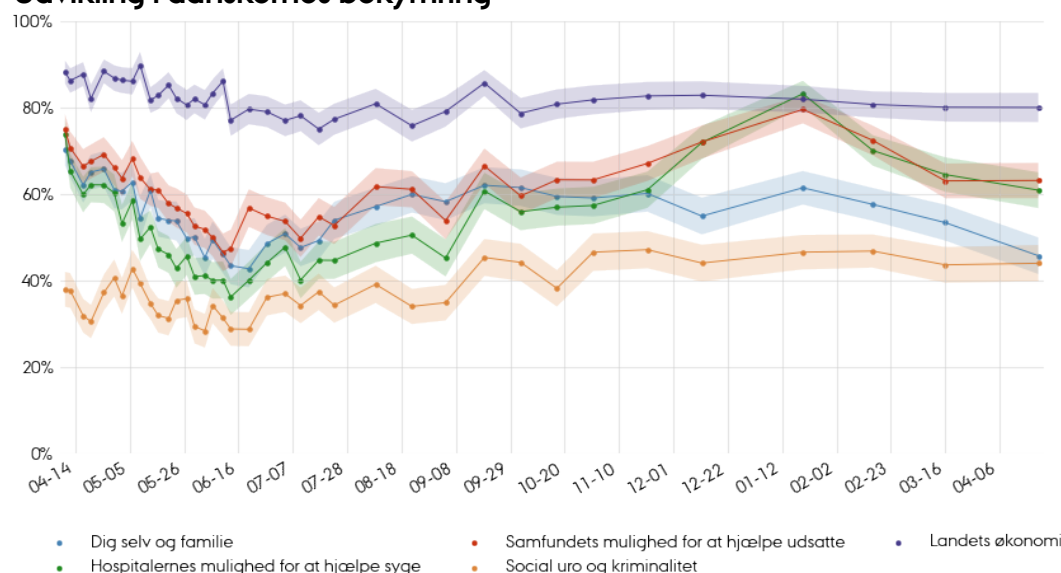
3.1 Udvikling i danskernes holdning til corona-epidemien

Note: N = 31.191. Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I nogen grad" eller "I høj grad" til følgende spørgsmål: "1) I hvilken grad frygter du konsekvenserne af den nuværende situation med corona-virussen?" og "2) I hvilken grad er du optimistisk i forhold til at Danmark indenfor den nærmeste fremtid kan få kontrol over corona-virussen."

4 Siden januar er der sket et markant fald i bekymringerne for hospitalernes kapacitet, for samfundets mulighed for at hjælpe udsatte samt for sig selv og sin familie. Borgernes bekymring handler således primært om landets økonomi.

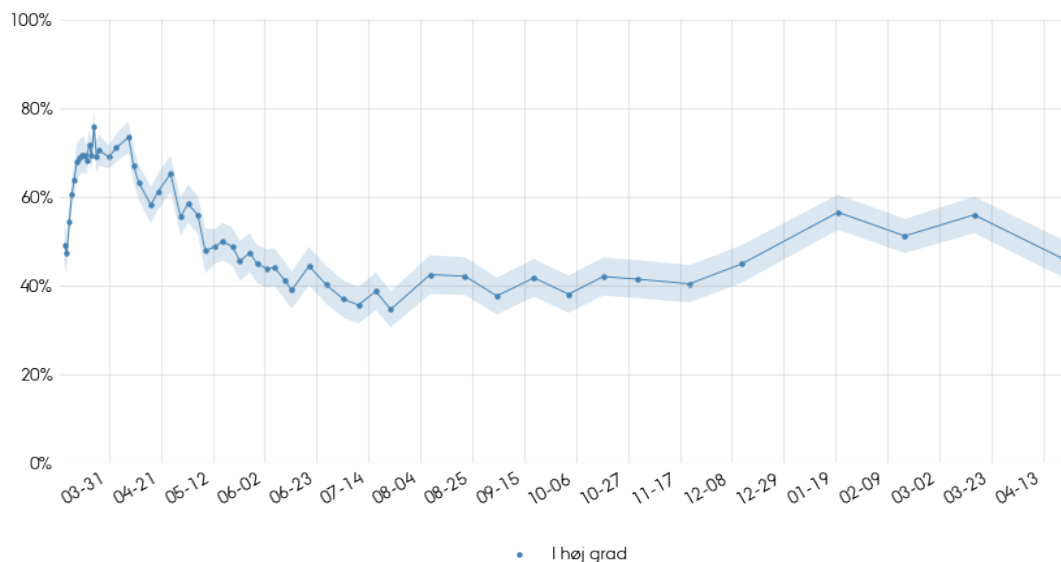
4.1 Udvikling i danskernes bekymring

Note: N = 19.775. Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I nogen grad" eller "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad er du bekymret for konsekvenserne af corona-virussen... 1) for dig og din familie?, 2) for hospitalernes mulighed for at hjælpe syge?, 3) for samfundets mulighed for at hjælpe de udsatte?, 4) på social uro og kriminalitet?, 5) på landets økonomi?".

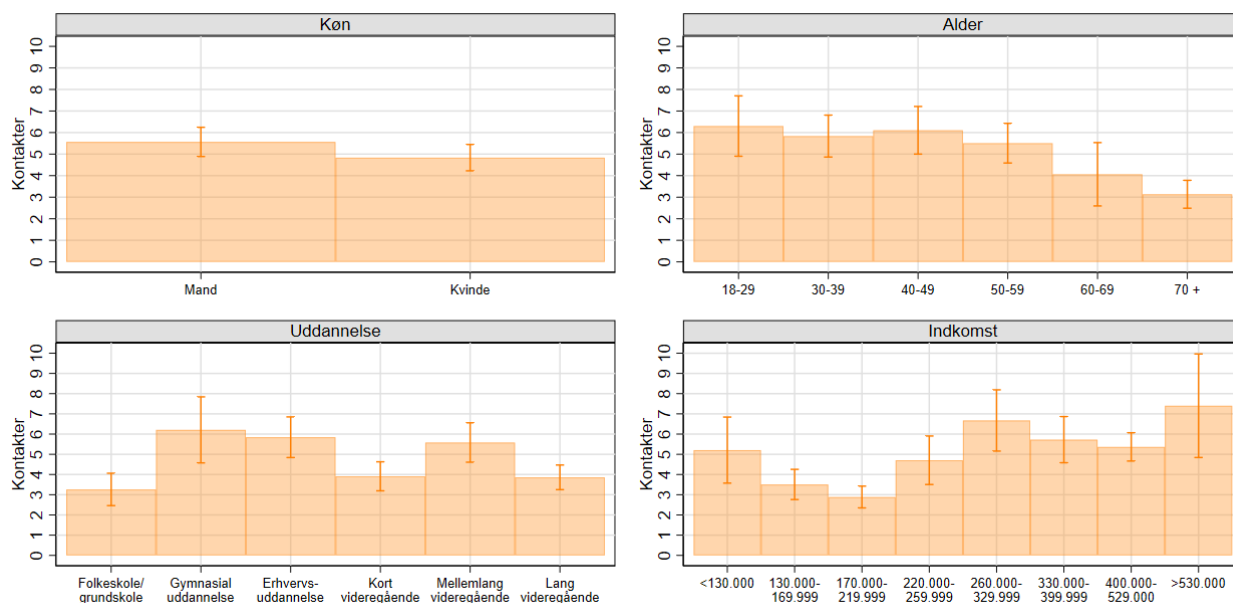
5 45 procent angiver, at de i høj grad har ændret adfærd. Dette er et fald på 10 procentpoint siden seneste måling og afspejler, at den gradvise genåbning skaber en mere normal tilværelse.

5.1 Andel af befolkningen, der oplever høj grad af ændret adfærd

Note: N = 31.150. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad føler du, at den nuværende situation med corona-virusen har fået dig til at ændre adfærd for at undgå at sprede smitte?". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

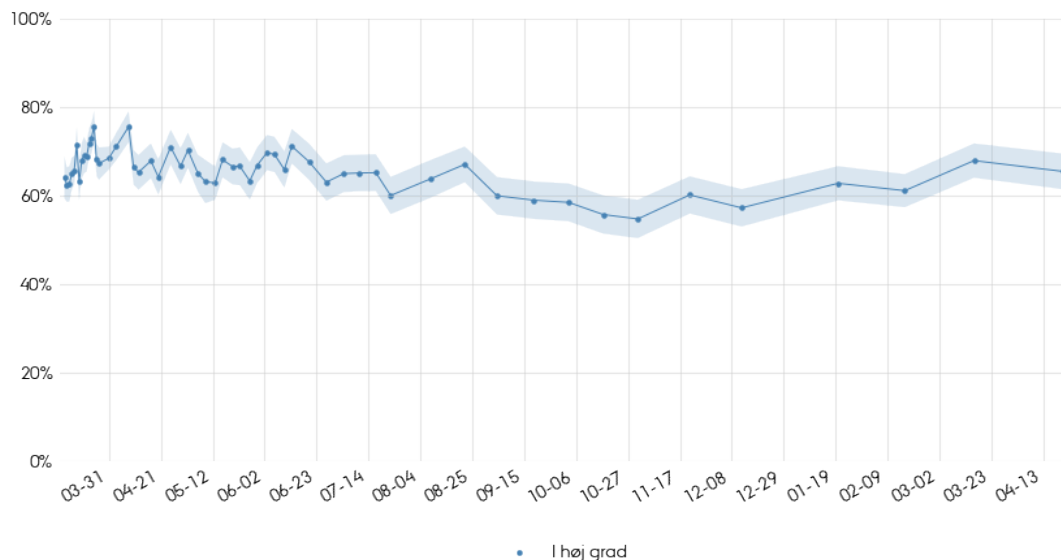
5.2 Kontakt opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 2.327. Figuren viser antallet af kontakter opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Kontakter forstås her som personer, man har været tættere på end 2 meter i mindst 2 minutter. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 21. april 2021.

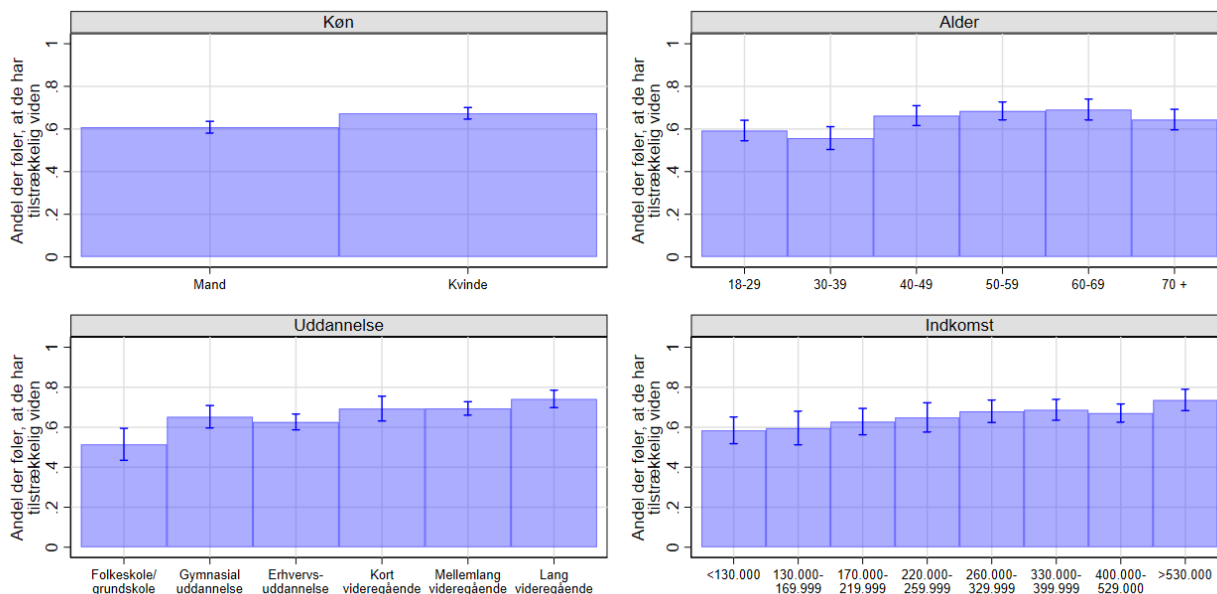
6 En høj andel af borgerne føler stadig, at de har den fornødne viden om, hvordan de skal forholde sig til corona-virussen. Et højt niveau af viden er vigtigt, da denne faktor i høj grad påvirker både opbakningen til den førte politik og smitteforebyggelse.

6.1 Andel af befolkningen, der i høj grad føler, at de har tilstrækkelig viden om, hvordan de som borgere skal forholde sig til corona-virussen

Note: N = 31.191. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad føler du, at du har tilstrækkelig viden om, hvordan du som borger bør forholde dig til corona-virussen?". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

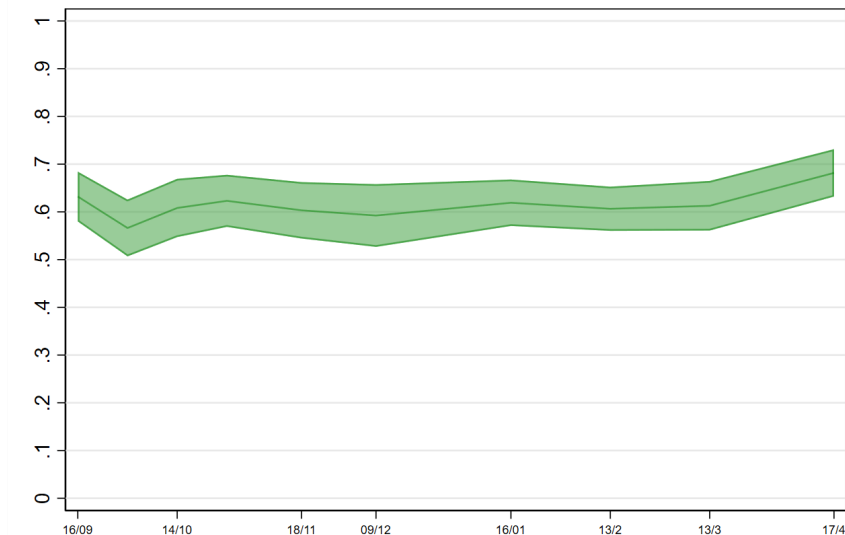
6.2 Viden opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 2.332. Figuren viser andelen, der har svaret "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad føler du, at du har tilstrækkelig viden om, hvordan du som borger bør forholde dig til corona-virussen?" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 21. april 2021.

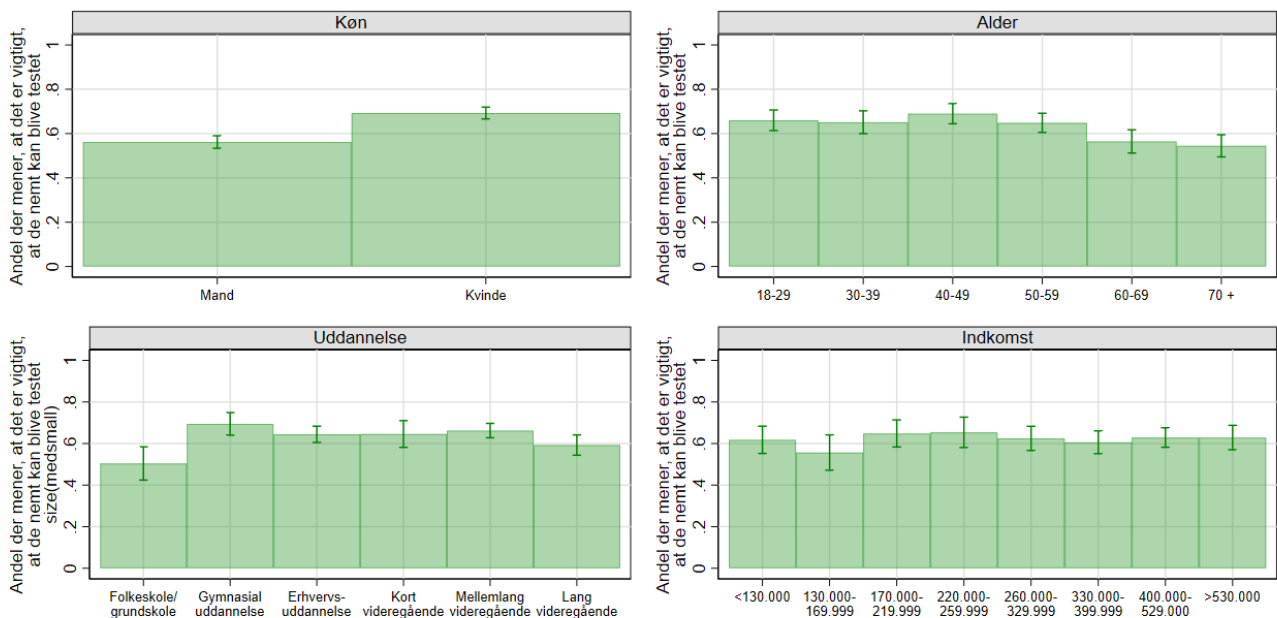
7 Test udgør en vigtig brik i den danske corona-strategi. Brugen af test støttes også af befolkningen. Et stigende flertal oplever således, at det er vigtigt for dem, at det er nemt at blive testet.

7.1 Udvikling i andelen der mener, at det er vigtigt for dem, at de nemt kan blive testet

Note: N = 5.417. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Det er vigtigt for mig, at jeg let kan blive testet for, om jeg er smittet med corona-virus for, at jeg kan håndtere alle de usikkerheder, der er skabt i den nuværende situation med corona-virus". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

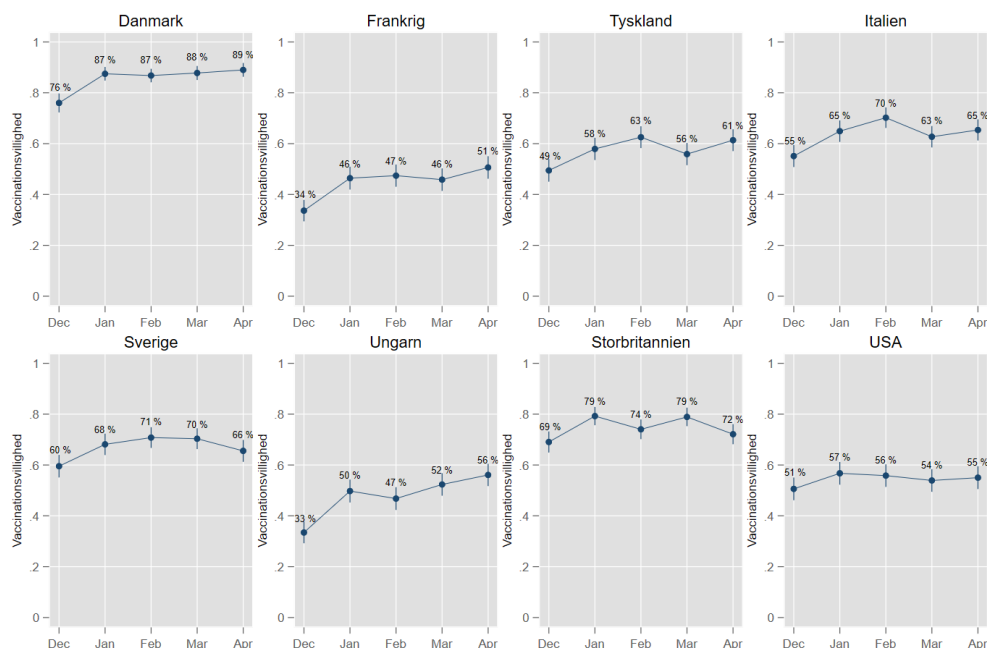
7.2 Andelen der mener, at det er vigtigt, at de nemt kan blive testet opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 2.332. Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Det er vigtigt for mig, at jeg let kan blive testet for, om jeg er smittet med corona-virus for, at jeg kan håndtere alle de usikkerheder, der er skabt i den nuværende situation med corona-virus" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 21. april 2021.

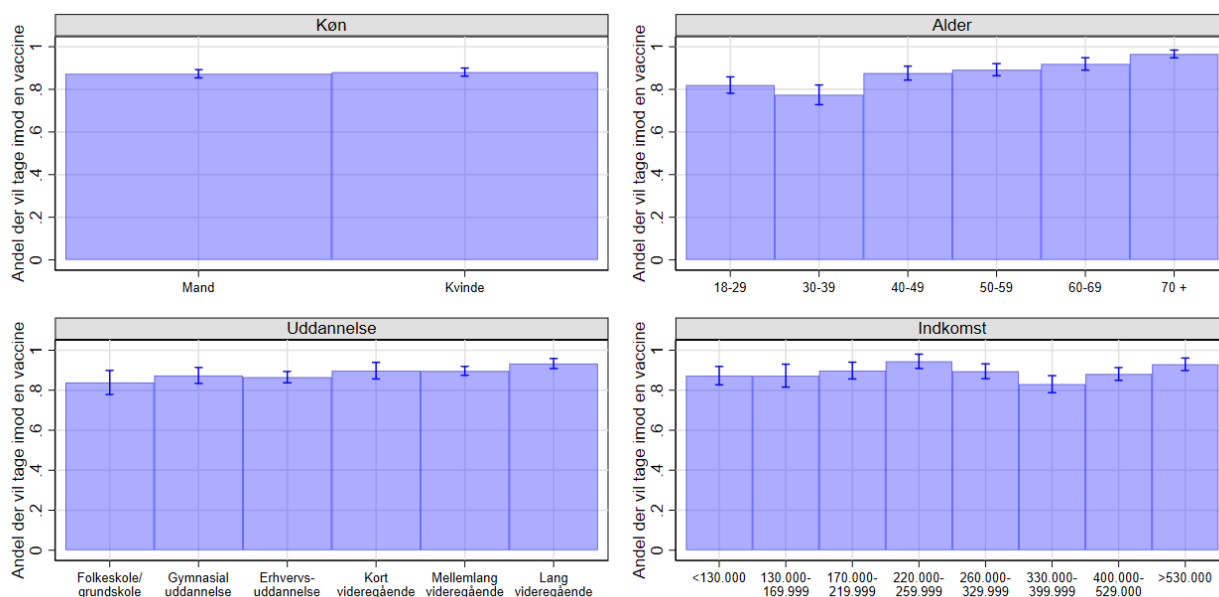
8 På tværs af lande er vaccinationsvilligheden overordnet set uændret fra marts til april på trods af undersøgelserne af bivirkninger ved både AstraZeneca- og Johnson & Johnson-vaccinerne.

8.1 Udviklingen i vaccinationsvillighed på tværs af lande

Note: N = 19.821 (ca. 500 respondenter pr. datarunde i hvert land). Punkterne angiver de nationale andele (og linjerne de dertilhørende 95% konfidensintervaller) som svarede "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: "Jeg vil følge sundhedsmyndighedernes råd, hvis de anbefaler folk som mig at få en godkendt vaccine mod corona-virus".

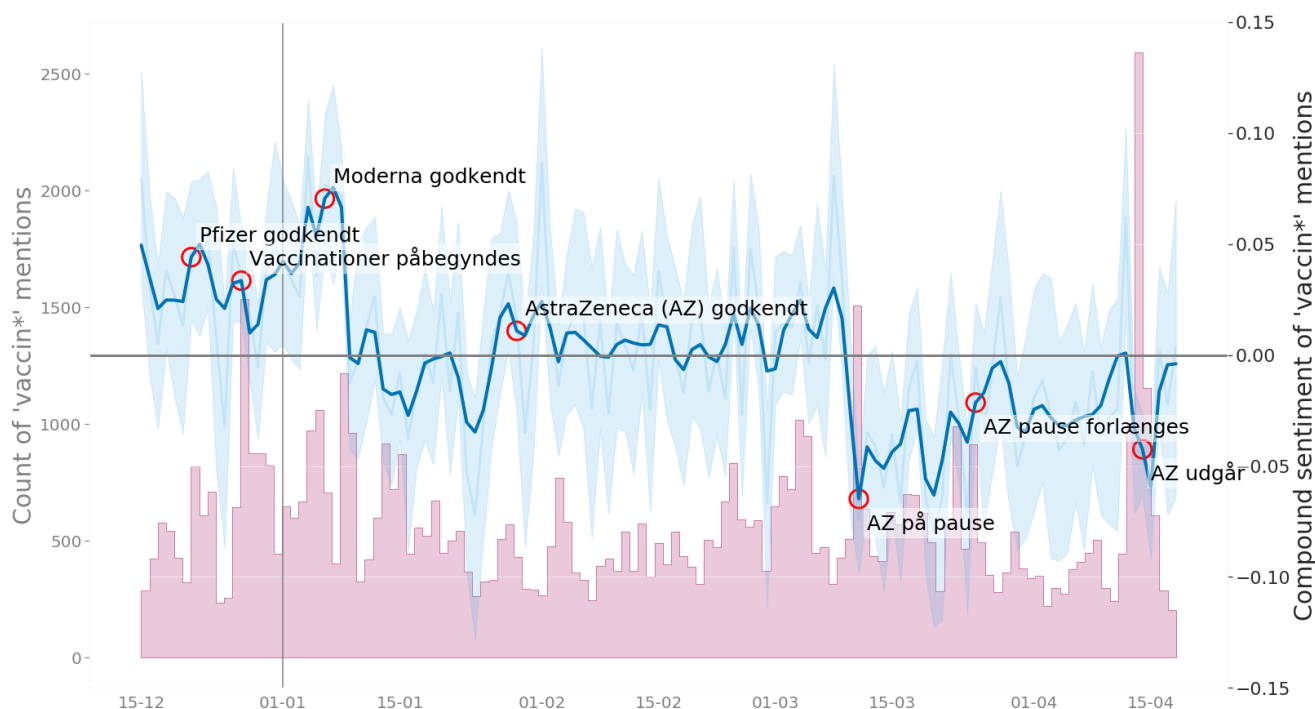
8.2 Andelen der vil tage imod en vaccine opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 2.269. Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: "Jeg vil følge sundhedsmyndighedernes råd, hvis de anbefaler folk som mig at få en godkendt vaccine mod corona-virus" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 21. april 2021.

9 Data fra Twitter indikerer, at der omkring årsskiftet var en særligt positiv stemning omkring tweets indeholdende ordene “vaccine(r)”, “vaccinere” etc.³ - særligt efter godkendelsen af Pfizer og påbegyndelsen af vaccinationsprogrammet. Fra midten af januar blev stemningen mere neutral, hvilket kan være et resultat af forsinkelser i vaccineleverancer og at folk har vænnet sig til, at vaccinationerne nu er påbegyndt. Godkendelsen af AstraZeneca lader ikke til at have haft stor indflydelse på stemningen omkring vacciner, men da AstraZeneca blev sat på pause i Danmark, skete der et pludseligt fald og stemningen omkring vacciner skiftede i stedet til at være negativ. D. 14. april blev beslutningen om at udelade AstraZeneca af det danske vaccineprogram offentliggjort, og her toppede brugen af tweets indeholdende ”vaccin*” med mere end 2500 tweets.

9.1 Udvikling i I) i antallet af tweets indeholdende ”vaccin*” på Twitter og II) stemningen i disse tweets.

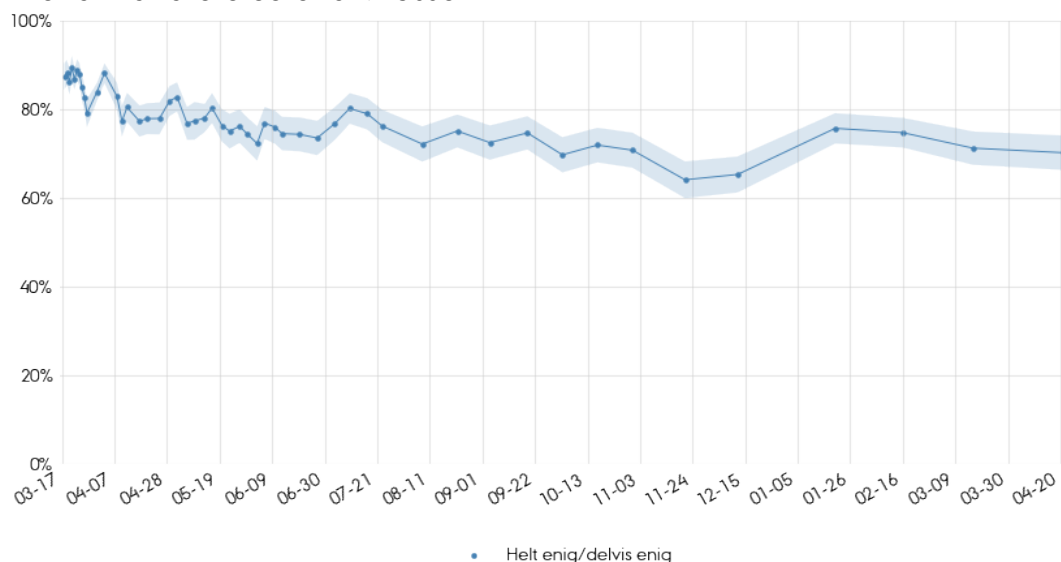

Note: Figuren illustrerer udviklingen i antallet af danske tweets, der nævner ordet “vaccin” samt stemningen i disse tweets i perioden 15. december 2020 til 15. april 2021. De røde søjler illustrerer antallet af tweets indeholdende ”vaccin”. Den blå linje illustrerer udviklingen i stemningen i disse tweets (>0 = positiv, 0 = neutral og <0 = negativ).

³Søgningen inkluderer alle ord, der starter med ”vaccin”, dvs. både vaccine, vacciner, vaccinere, vaccination etc.

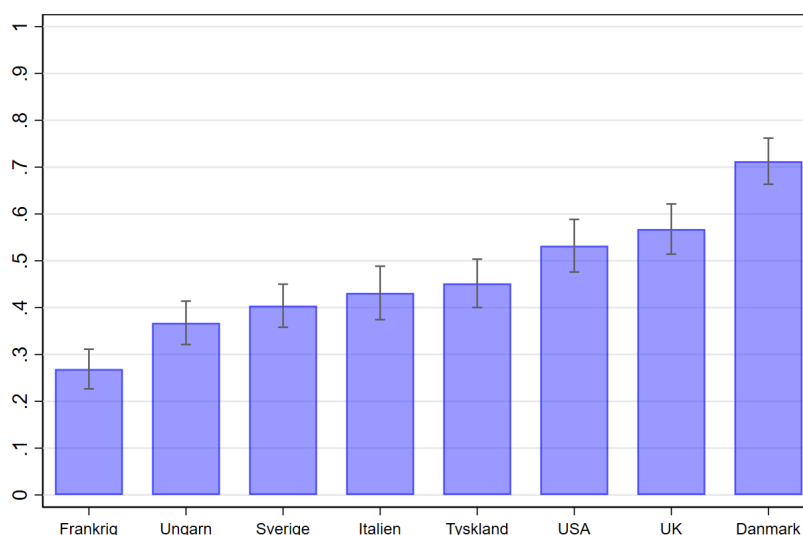
10 Opbakningen til regeringens håndtering af corona-virussen har været stabil den seneste måned. Ca. 70 % er helt enige eller delvist enige i, at regeringen har ført den nødvendige politik. Når der sammenlignes på tværs af landene, fremgår det, at Danmark er det land i undersøgelsen, hvor der er klart størst opbakning til regeringens håndtering.

10.1 Udvikling i andelen, der mener, at regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen

Note: N = 28.072. Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen."

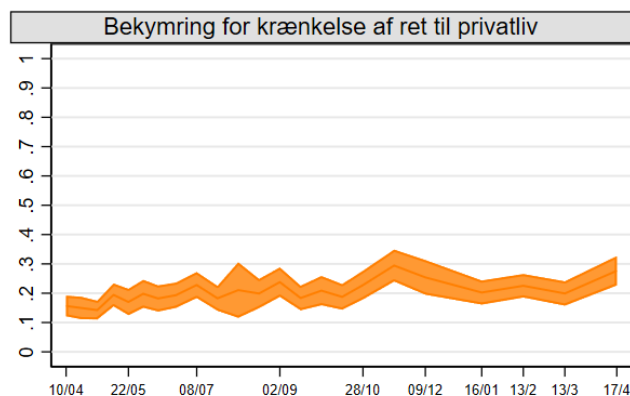
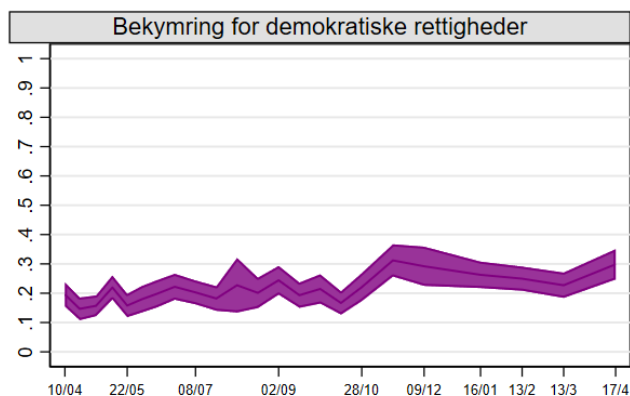
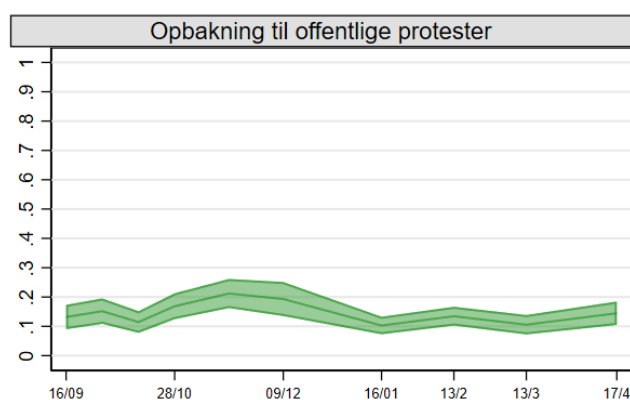
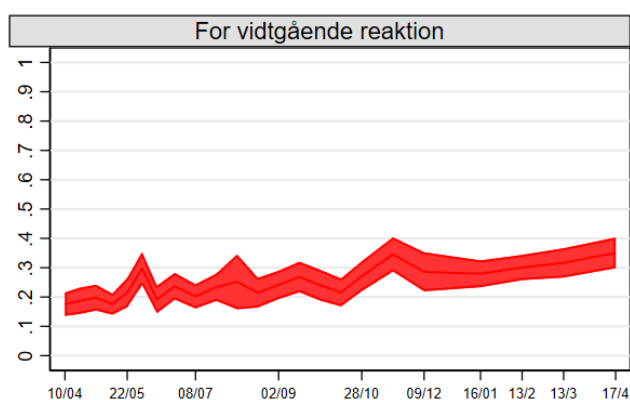
10.2 Andel der mener at regeringen fører den nødvendige politik opdelt på lande

Note: N = 3.988. Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen" opdelt på lande. De lodrette linjer på søjlerne indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren er baseret på data for perioden 14/4-21/4.

11 Den seneste måned er der sket stigninger i (I) andelen der synes, at regeringens reaktion har været for vidtgående, (II) andelen der er bekymrede for deres demokratiske rettigheder, og (III) andelen der er bekymrede for, at regeringen krænker deres ret til privatliv. Disse er nu på samme niveau som under minksagen i november. Ligeledes har der den seneste måned også været en svag ikke-signifikant stigning i andelen, der støtter op offentlige protester.

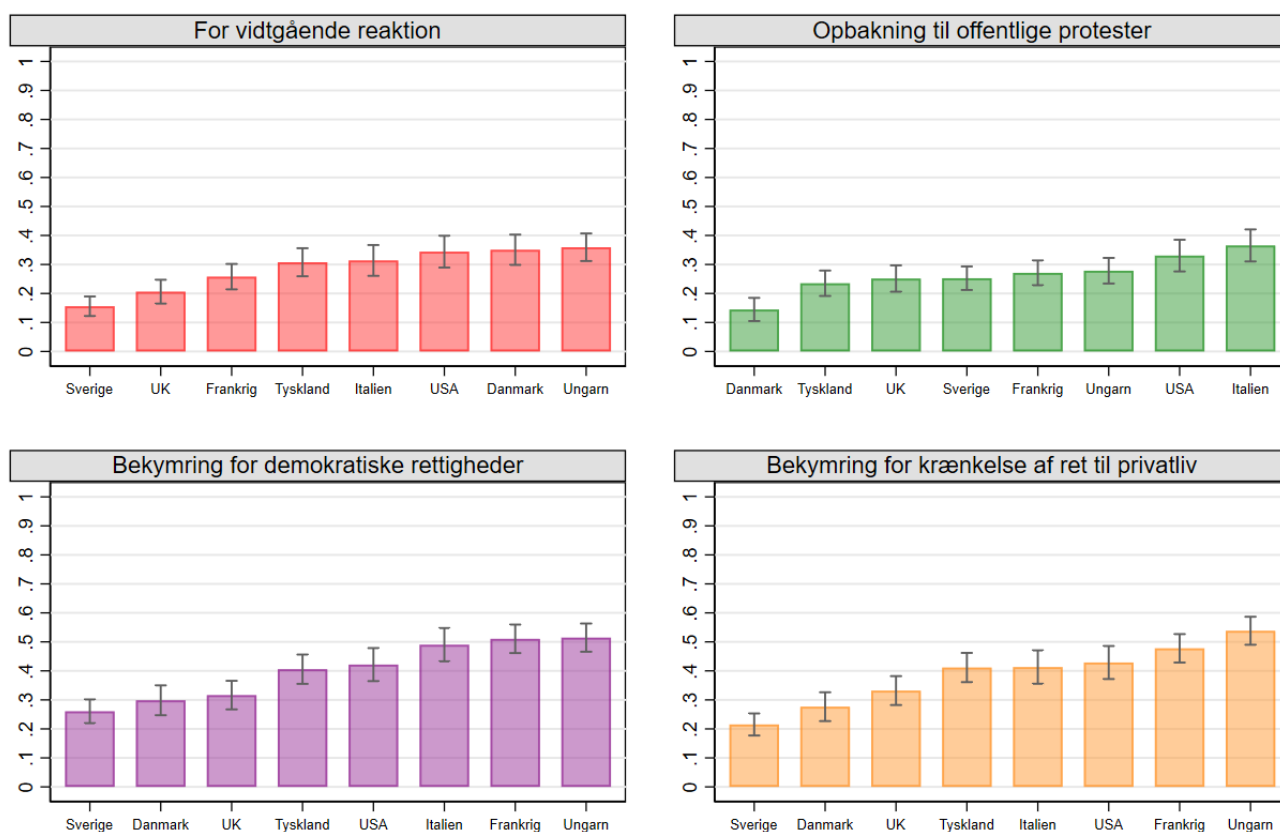
11.1 Udvikling i (I) andelen der synes at regeringens reaktion har været for vidtgående, (II) andelen der støtter offentlige protester, (III) andelen der er bekymrede for deres demokratiske rettigheder, og (IV) andelen der er bekymrede for at regeringen krænker deres ret til privatliv

Note: N = 19.057 (N = 5.200 for opbakning til protester) (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: (1) Regeringens reaktion på corona-virussen har været for vidtgående, (2) Jeg støtter op om de offentlige protester mod regeringens politikker under COVID-19 pandemien, (3) Jeg er bekymret for mine demokratiske rettigheder under de nuværende omstændigheder, og (4) Jeg er bekymret for at regeringen krænker min ret til privatliv under de nuværende omstændigheder. De skraverede områder indikerer 95% konfidensintervaller.

12 Den seneste måneds udvikling gør, at Danmark nu er blandt de lande i undersøgelsen, hvor flest mener, at regeringens reaktion har været for vidtgående. På trods af dette er Danmark fortsat det land, hvor klart færrest støtter op om offentlige protester. Selvom bekymringen for demokratiske rettigheder og krænkelse af retten til privatliv i Danmark er på høje niveauer sammenlignet med tidligere under pandemien, er Danmark fortsat blandt de lande, hvor færrest udtrykker disse bekymringer.

12.1 Andelen der (I) synes at regeringens reaktion har været for vidtgående, (II) der støtter offentlige protester, (III) der er bekymrede for deres demokratiske rettigheder, og (IV) der er bekymrede for at regeringen krænker deres ret til privatliv opdelt på lande

Note: N = 3.940. Figuren viser andelen der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: (1) Regeringens reaktion på corona-virussen har været for vidtgående, (2) Jeg støtter op om de offentlige protester mod regeringens politikker under COVID-19 pandemien, (3) Jeg er bekymret for mine demokratiske rettigheder under de nuværende omstændigheder, og (4) Jeg er bekymret for at regeringen krænker min ret til privatliv under de nuværende omstændigheder opdelt på lande. De lodrette linjer på søjlerne indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren er baseret på data for perioden 14/4-21/4.

12.2 Etnografisk dataindsamling om bekymring for demokratiske rettigheder⁴

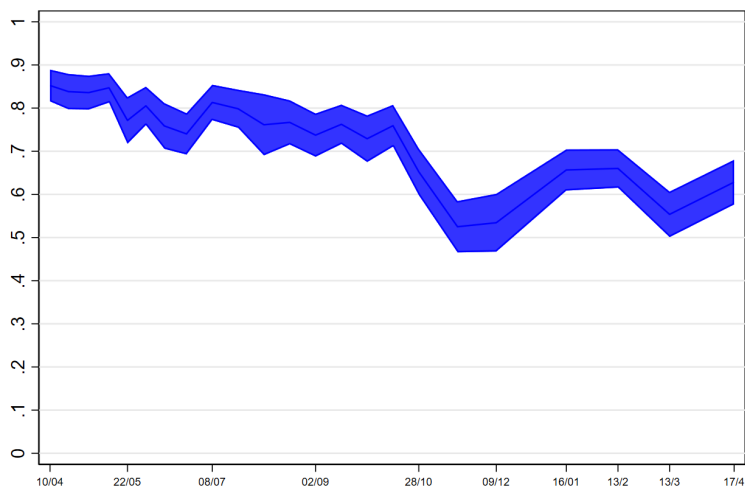
Blandt de unge er der en vis bekymring knyttet til opretholdelsen af demokratiske rettigheder. Dette knytter sig blandt andet til 1) en oplevelse af en manglende demokratisk dialog mellem politiske autoriteter og borgere. For nogle 2) opvejer COVID-19-sygdommens alvor og solnedgangsklausuler dog denne bekymring.

- 1) "Det undrer mig lidt, at bekymringen for demokratiske rettigheder faktisk ikke er højere. Og det er mest ud fra en antagelse om, og en tanke på det her med, at jeg er enig i, at det er svært at diskutere og have en offentlig debat omkring. Og fordi vi ligesom i Danmark ikke har haft de her sådan meget offentlige, synlige rapporter, hvor man måler smitten, og hvad man forventer, så er det i hvert fald for mig et udtryk for, at vi heller ikke vil have den demokratiske dialog, for vi har ikke noget at have den på baggrund af. Så jeg havde faktisk troet, at bekymringen for demokratiske rettigheder ville være højere. Og det ville ikke være et spørgsmål om, hvor meget vi diskuterede det, men det ville være et spørgsmål om, at vi ikke har fået blotlagt den viden, der gør det muligt for os at have en demokratisk dialog. Og det synes jeg i høj grad er et demokratisk problem."
- 2) "Vi har jo hele tiden kigget på solnedgangsklausuler som en forudsætning for alt, hvad der er blevet truffet af beslutninger, og det er jo sådan set væsentligt, men det er da også igen sigende, hvor hurtigt demokratiske rettigheder kan blive sat ud af spil. Men når det er sagt, så synes jeg også, at sygdommen taler for sig selv, når man kigger på de lande, hvor sygdommen virkelig har fået lov til at tage fat. At det er nogle ret voldsomme konsekvenser, det har for de pågældende lande. Så længe vi har solnedgangsklausuler, så har jeg sådan set stadig en rimelig tryk demokratisk fornemmelse og en tro på, at vi nok skal vende tilbage på en eller anden måde. Til en eller anden form for demokratisk normaltilstand."

⁴Samtalen om bekymring for demokratiske rettigheder tager udgangspunkt i figur 14.1 fra følgende HOPE-rapport: <https://bit.ly/3nnsSTn>.

13 Et direkte mål for den generelle befolknings oplevelse af polarisering er oplevelsen af om “vores land og ledere” har stået sammen i krisen. Fra marts til februar ses der en stigning i denne oplevelse - dog fra et relativt lavt udgangspunkt. Dette tyder på, at borgerne har bemærket, at centrale aftaler omkring genåbningen bakkes op af næsten alle Folketingets partier.

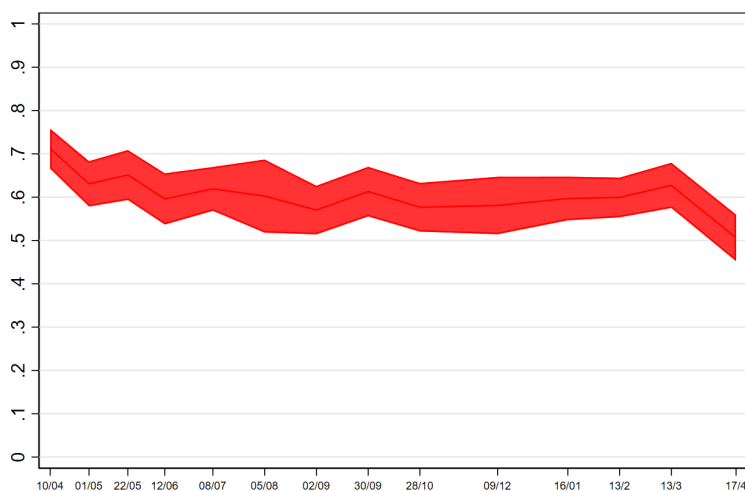
13.1 **Udvikling i andelen, der oplever, at vores land og ledere har stået sammen mod corona-virussen**

Note: N = 19.400. Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret “Helt enig” eller “Delvis enig” til følgende spørgsmål: “Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Vores land og vores ledere har stået sammen mod corona-virussen.”

14 Siden den seneste måling er der sket et markant fald i andelen, der mener, at det er berettiget at fordømme dem, der ikke holder afstand. Dette kan indikere et fald i opfattelsen af smitteforebyggelse som et fælles moralsk projekt.

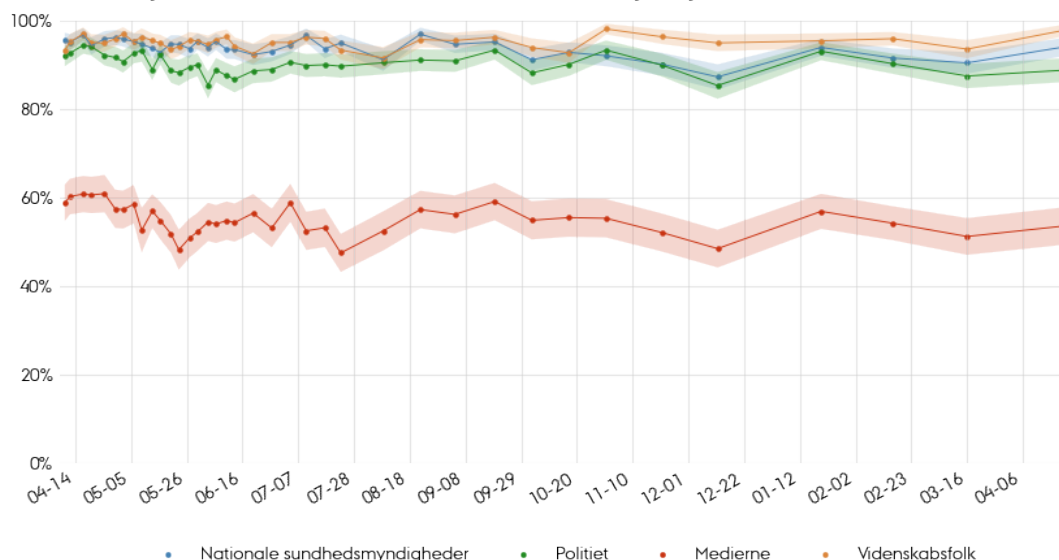
14.1 **Udvikling i andelen der mener, at det er berettiget at fordømme dem, der ikke holder afstand**

Note: N = 19.340. Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret “Helt enig” eller “Delvis enig” til følgende spørgsmål: ” Det er helt berettiget at fordømme dem, som ikke holder afstand til andre i det offentlige rum”.

15 Siden seneste måling er tilliden til både de nationale sundhedsmyndigheder og videnskabsfolk steget. Pauseringen af AstraZeneca-vaccinen har således ikke skadet tilliden, snarere tværtimod. Tilliden til politiet er også fortsat på et meget højt niveau.

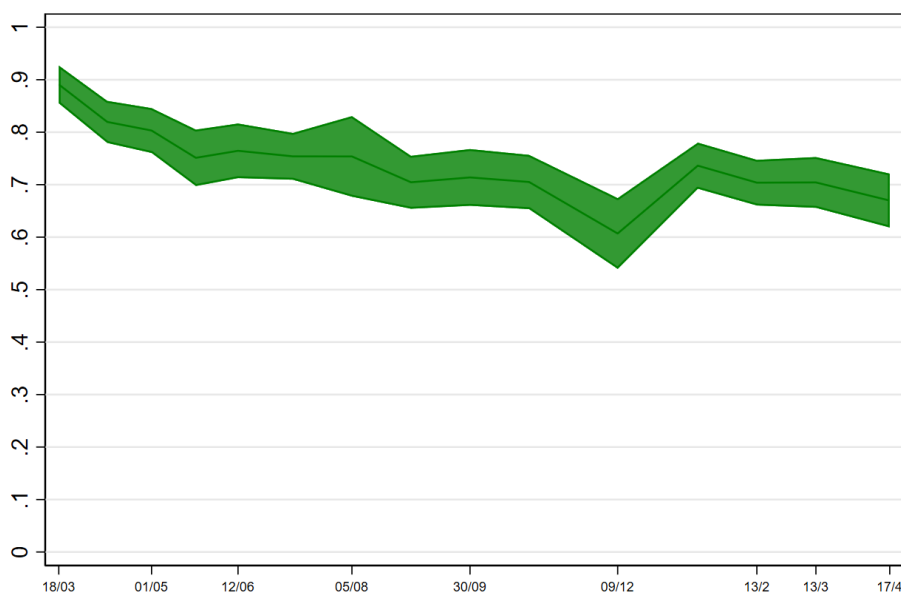
15.1 Udvikling i danskernes tillid til autoriteter og organisationer

Note: N = 19.775. Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I nogen grad" eller "I høj grad" til følgende spørgsmål: "Hvor meget stoler du på de følgende institutioner, når det kommer til corona-krisen? 1) De nationale sundhedsmyndigheder, 2) Politiet, 3) Medierne, 4) Videnskabsfolk."

16 Tilliden til regeringen er fortsat faldende. Ved seneste måling angiver 67 procent, at de har tillid til regeringen.

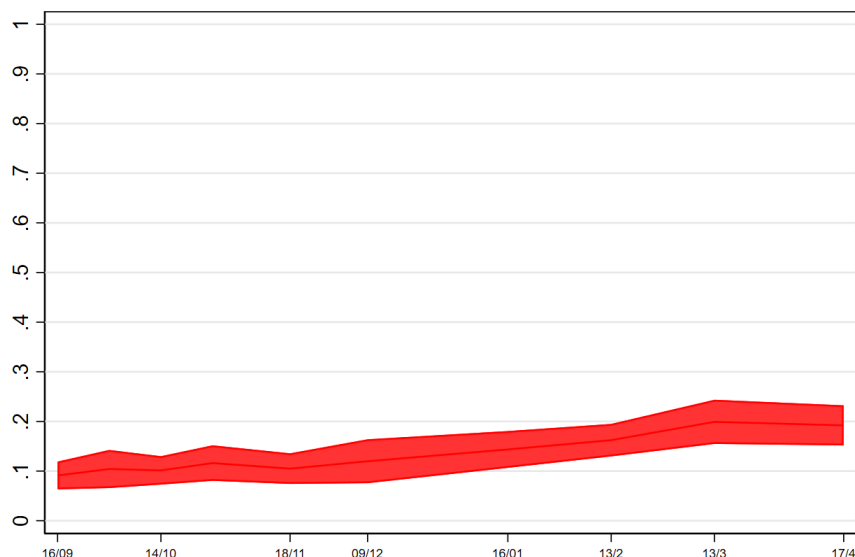
16.1 Udvikling i andelen der har tillid til regeringen

Note: N = 28.054. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret 6-10 på en skala fra 0-10 til følgende spørgsmål: "På en skala fra 0-10, hvor stor tillid har du personligt til regeringen?" opdelt på lande. Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

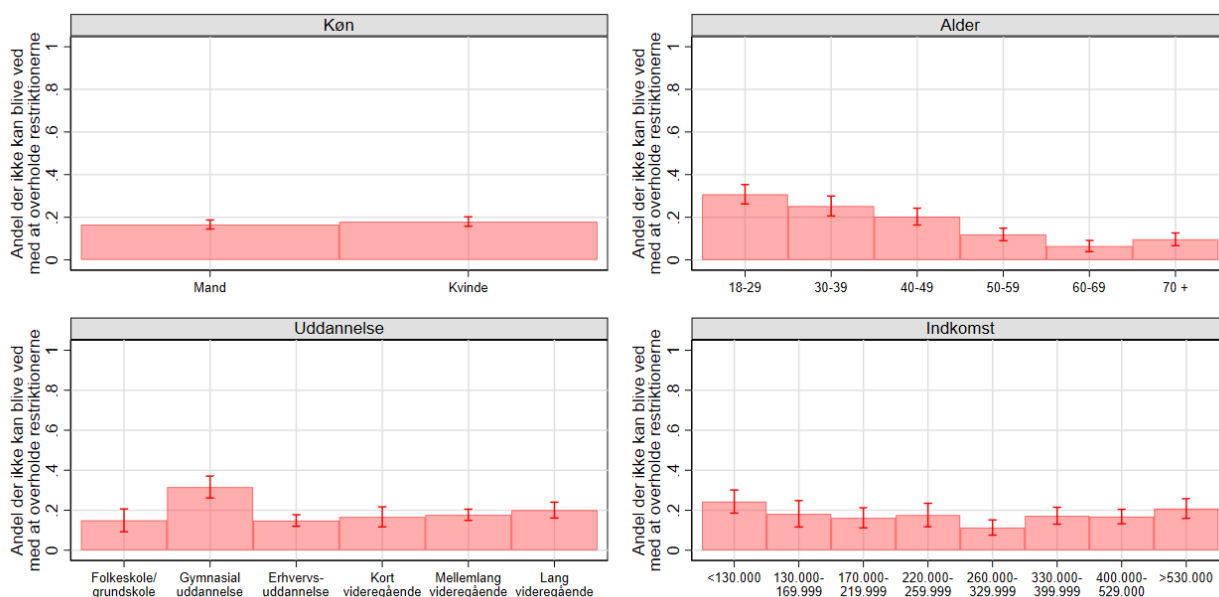
17 Andelen, der ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne, har været stabil på omkring 20 procent den seneste måned. Særligt unge angiver, at de ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne ret meget længere.

17.1 Udvikling i andelen der ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne ret meget længere

Note: N = 5.417. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Jeg tror ikke, at jeg kan blive ved med at overholde restriktionerne mod corona-virus ret meget længere". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

17.2 Andelen der ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 2.332. Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Jeg tror ikke, at jeg kan blive ved med at overholde restriktionerne mod corona-virus ret meget længere" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 21. april 2021.

17.3 Etnografisk dataindsamling om unges oplevelse af genåbningen

Genåbningen skaber 1) en forventning om en snarligt forbedret hverdag, mens der 2) dog stadig er uvisheder forbundet til fremtiden på længere sigt:

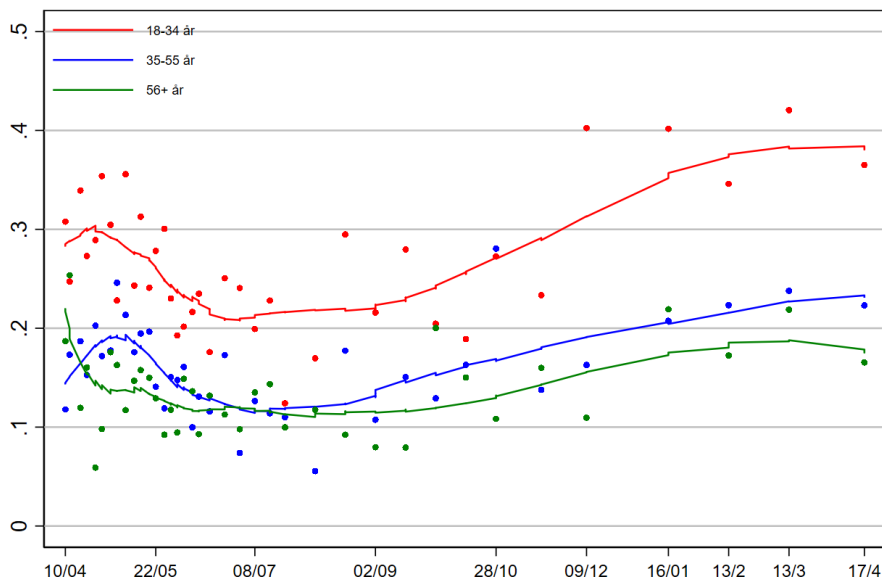
- 1) "Altså, det tænker jeg da. Altså nu kommer vi ind i en periode, vi kommer også ind i sommerhalvåret, der kommer sol og varme og sådan noget. Det kan jeg da også mærke på mig selv, har en meget bedre indflydelse på mig. Jeg kan mærke mit humør, det er allerede steget bare med solen, der har været i dag, i hvert fald her hos mig. Så jeg kan da mærke, at det har været rart at komme, ja, at både vejret bliver bedre, og man kan se folk og man ligesom også kan finde sammen om tingene, i stedet for at skulle sidde for sig selv."
- 2) "Det kan også bare gå rigtig hurtigt, og jeg tror, når vi derfor kigger længere frem, så kigger jeg i hvert fald ind i at overveje, om jeg overhovedet når at blive vaccineret, før folk skal genvaccineres igen, og hvad med nedlukning til vinter og sådan, mutationer. Så jeg tror ikke helt, altså, jeg tror stadig, at jeg holder lidt på, at jeg tror, at det tager årtiet ud. Og derfor tager jeg den meget skeptiske position. Men den nære fremtid er klart sådan lidt mere solskinsbetonet".

I forhold til fremtiden betyder genåbningen, at de unge begynder at turde at håbe, drømme og lægge planer for fremtiden:

- "Vi begynder da, min kæreste og jeg for eksempel, vi begynder da at snakke om at rejse på en mere normal måde igen, så noget vi tænker, vi godt kan næste år for eksempel og måske allerede gøre i efteråret, og sådan, ja begynder at kigge på, hvad kan man egentligt gøre allerede til sommer og sådan noget. Så der er da nogle ting, der ligesom, nogle konkrete eksempler på, at der ligesom er noget normaltilstand, der vender tilbage og noget håb."

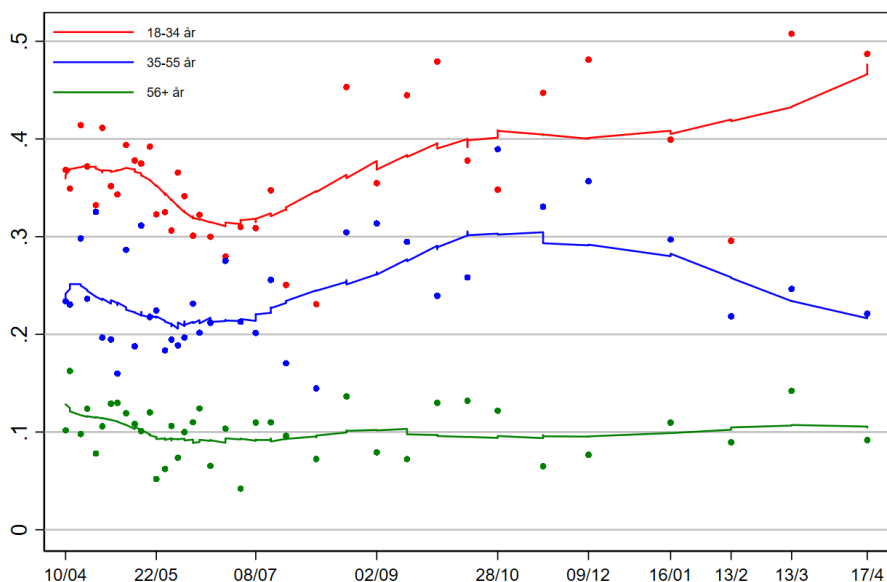
18 De unge er både den gruppe, der føler sig mest ensomme og mest stressede. Niveaueet af ensomhed og stress blandt unge er højere end under nedlukningen sidste forår.

18.1 Udvikling i andelen der føler sig ensom opdelt på alder

Note: N = 19.775. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Jeg føler mig ensom" opdelt på alder. Punkterne viser de konkrete andele for hver datarunde. Kurverne illustrerer tendenserne baseret på disse andele.

18.2 Udvikling i andelen der føler sig stresset opdelt på alder

Note: N = 19.775. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Jeg føler mig stresset" opdelt på alder. Punkterne viser de konkrete andele for hver datarunde. Kurverne illustrerer tendenserne baseret på disse andele.

18.3 Etnografisk dataindsamling om unges trivsel i forbindelse med genåbningen

Udover forventninger om en forbedret hverdag er genåbningen også knyttet til bekymringer. Disse bekymringer kan relateres til 1) udfordringer med at skulle være social igen og bryde med den etablerede restriktive hverdag og 2) til udfordringer med at få fod på nye smitteforebyggende systemer i hverdagen:

- 1) "Man skal lige mærke efter, og altså jeg kunne godt forestille mig, at jeg bare tænker 'okay, vi har ikke set mennesker i et år, nu skal jeg bare fyre den af'. Og på et eller andet tidspunkt, så går der jo nok lidt luft af ballonen på en eller anden måde, ikke?, og så skal jeg lige finde ud af, og sige 'okay, nu kan jeg faktisk ikke rigtig overskue at være sammen med mennesker', og det handler ikke om corona, det handler om hvordan jeg har det".
- 2) "Den her genåbning kommer med endnu flere kalkulationer og overvejelser og skemalægning af mit liv i forhold til, at alt er bundet op omkring et 72 timers coronapas, alle sådan nogle ting, holde øje med hvornår jeg står i vaccinekøen, alt sådan noget."